

WIEŚCI GMINNE

bezpłatny biuletyn informacyjny dla mieszkańców Gminy Biskupiec

Pomocna dłoń dla przyjaciół z Ukrainy

str. 2

Mieszkańcy Gminy Biskupiec nie pozostali obojętni wobec dramatu, który rozgrywa się za wschodnią granicą naszego kraju

Wójt Gminy Biskupiec
mgr inż. Arkadiusz Dobek
e-mail: ugb@gminabiskupiec.pl

**Droga powiatowa
do remontu!**

str. 2

**Modernizacja SUW
w Łącku**

str. 3

**Sukces finału WOŚP
w Biskupcu!**

str. 7

KWIECIEŃ 2022

Dary prosto z serca dla narodu ukraińskiego

Gdy 24 lutego świat obiegła informacja o ataku Rosji na Ukrainę, nikt z nas nie mógł uwierzyć, że taki dramat rozgrywa się w sercu Europy w XXI wieku. Przecież mogłoby się wydawać, że duchy wojny już dawno minęły, prawda? Niestety, za naszą wschodnią granicą rozgrywa się dramat, którego skali nie sposób opisać. Ukraińskie dzieci giną z rąk rosyjskich żołnierzy... My, Polacy, odpowiedzieliśmy natychmiast – zaoferowaliśmy pomoc uciekającym przed wojną. Hojność i ofiarność przerosła najśmielsze oczekiwania. Także mieszkańcy naszej gminy nie pozostali obojętni i wyciągnęli pomocną dłoń do przyjaciół z Ukrainy.

Gminna zbiórka dla potrzebujących w ramach solidarności z Ukrainą wystartowała 28 lutego. Rzeczy są przyjmowane w Gminnym Ośrodku Kultury w Biskupcu. Najbardziej potrzebne są śpiwory, koce, materace, podkłady, różnego rodzaju środki chemiczne, żywność do szybkiego przygotowania jak i o długiej dacie ważności oraz wszelkiego rodzaju medykamenty – opatrunki, bandaż, gazy itp..

Już po kilku dniach od ogłoszenia zbiórki został zorganizowany pierwszy transport z darami na Ukrainę. Rzeczy było tak dużo, że potrzebny był dodatkowy pojazd.

- Dziękuję wszystkim darczyńcom i wolontariuszom biorącym udział w przygotowaniu transportu za wsparcia postawę i zaangażowanie. Dziękuję za okazanie empatii, serca i ofiarności – tymi słowami Wójt Arkadiusz Dobek podziękował wszystkim zaangażowanym w zbiórkę.

Jesteśmy małą gminą o wielkim sercu. Pomagajmy dalej, pomóżmy naszym sąsiadom z Ukrainy. Nasze wspólne wysiłki mogą pomóc w zakończeniu tej okrutnej i brutalnej agresji ze strony Rosji. To jest moment, w którym wszyscy głośno i wyraźnie musimy powiedzieć: **NIGDY WIĘCEJ WOJNY!**

Droga Ostrowite-Górale nareszcie do remontu!

Na takie wieści mieszkańcy Ostrowitego i okolic czekali kilkanaście jeśli nie kilkadziesiąt lat. Droga powiatowa łącząca naszą gminę z sąsiednim województwem nareszcie doczeka się remontu. Chodzi oczywiście o drogę Ostrowite-Górale, jedyną drogę powiatową o nawierzchni szutrowej.

Dnia 18 marca doszło do podpisania porozumienia między Wójtem Gminy Biskupiec Arkadiuszem Dobkiem a Starostą Nowomiejskim Andrzejem Ochlaikiem. Przedmiotem umowy jest wspólna realizacja inwestycji pn. „Budowa drogi powiatowej Nr 1273N Ostrowite – gr. woj. (Górale)”. Gmina będzie partycypować w 50% kosztów tej inwestycji, a prace nad modernizacją drogi ruszą na przełomie maja i czerwca 2022 roku.

Mieszkańcy tej części gminy mogą odetchnąć z ulgą. Od lat walczyli o remont tego odcinka drogi – wysyłane były petycje, pisma a także organizowane spotkania. Jak widać, wysiłki nie poszły na marne.

W Krotoszynach działa Klub Seniora

Od połowy lutego w budynku po byłej szkole podstawowej w Krotoszynach, działa Klub Senior+. Uroczystego otwarcia dokonały władze gminy wraz z zaproszonymi gośćmi.

Klub powstał w ramach Programu Wieloletniego Senior+ na lata 2021-2025 i działa w strukturze Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Biskupcu. Został stworzony w celu integracji i aktywizacji społecznej oraz zaspakajania potrzeb kulturalnych środowiska osób starszych z terenu Gminy Biskupiec. Jest miejscem, gdzie seniorzy mogą dzielić się swoją wiedzą i doświadczeniem, zdobywać umiejętności a przede wszystkim spędzać czas w grupie. Z działalności Klubu skorzystają osoby nieaktywne zawodowo, powyżej 60 roku życia, zamieszkujące na terenie Gminy Biskupiec, które są zaintereso-

wane różnymi formami aktywności i integracji. Seniorzy mają dostęp do infrastruktury pozwalającej na aktywne spędzanie wolnego czasu. Do dyspozycji seniorów jest kuchnia z wyposażeniem, w której będą odbywać się warsztaty kulinarne, pomieszczenie ogólnodostępne – pokój dzienny, pomieszczenie klubowe, sala gimnastyczna wyposażona w różnorodny sprzęt sportowy i rekreacyjny, 3 łazienki (w tym jedna dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych), szatnie, pomieszczenie rehabilitacyjno-ruchowe.

W swojej ofercie Klub Senior + będzie realizował zamierzone cele poprzez organizowanie różnego rodzaju uroczystości, spotkań i pogadanek, prowadzenie zajęć kulinarnych, artystyczno-plastycznych, ruchowych, czytelniczych, wyjazdów do teatru oraz na wycieczki.

Tekst: Klub Senior+

Łąkorek: czas na modernizację stacji uzdatniania wody

Ta inwestycja była zapowiadana przez władze gminy już od jakiegoś czasu. W tym wydaniu Wieści Gminnych możemy oficjalnie potwierdzić: wkrótce rozpocznie się modernizacja stacji uzdatniania wody w Łąkorku.

Dnia 25 marca 2022r. Wójt Gminy Biskupiec Arkadiusz Dobek podpisał umowę z firmą Zakład Usług Wiertniczych „STUDWIERT” reprezentowaną przez właściciela Piotra Kurowskiego na realizację zadania pn.: „Przebudowa stacji uzdatniania wody w Łąkorku”.

Przedmiotem inwestycji jest przebudowa SUW obejmująca wykonanie przyłączy między obiektowych, modernizacja obudów istniejących studni głębinowych w miejscowości Łąkorek gm. Biskupiec. Wykonane zostaną również przyłącza ze studni głębinowych do budynku stacji z rur PE 90 oraz nowe przyłącza energetyczne ze studni głębinowych do budynku stacji. W trakcie wykonywania robót wykonawca zobowiązany jest do zapewnienia ciągłości dostaw wody. Termin wykonania inwestycji to czerwiec 2022 roku.

Remont ulicy Jesionowej

Na początku marca doszło do podpisania umowy na remont kolejnego odcinka drogi gminnej.

Mowa tutaj o ulicy Jesionowej w Biskupcu, odcinek, który łączy się z drogą wojewódzką przy markecie Biedronka.

Wykonawcą zadania będzie firma PDB z Brodnicy, a umowę Wójt Gminy podpisał z prezesem przedsiębiorstwa Janem Kopiczyńskim.

Zakończenie robót planowane jest na wrzesień 2022 roku. Koszt inwestycji to blisko 620 tysięcy złotych.

Usuwanie azbestu - dofinansowanie na 2022 rok

Wójt Gminy Biskupiec ogłasza nabór wniosków o dofinansowanie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Biskupiec w 2022 r.

Dotacja na ten cel pozyskiwana jest z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie przy udziale środków z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie.

O wsparcie mogą ubiegać się osoby fizyczne, jednostki sektora finansów publicznych, kościoły i związki wyznaniowe oraz wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe, osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym ustawa przyznaje zdolność prawną.

Zadanie będzie realizowane pod warunkiem otrzymania przez Gminę Biskupiec dofinansowania z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie. Dofinansowanie obejmuje demontaż, transport oraz utylizację wyrobów zawierających azbest. Wykonawcą zadania obejmującego powyższe prace na terenie gminy będzie firma wyłoniona przez tut. Urząd w drodze przetargu. Dofinansowaniem nie będą objęte koszty związane z zakupem i montażem nowych pokryć.

Zgłoszenia należy dokonać w terminie do dnia 31 maja 2022 r. w Urzędzie Gminy w Biskupcu w pokoju nr 9. Wzór wniosku można pobrać w siedzibie Urzędu Gminy w Biskupcu ul. Rynek 1, 13-340 Biskupiec, w pok. nr 9 lub na stronie www.gminabiskupiec.pl.

Złóż deklarację o źródłach ogrzewania

Od lipca 2021r. każdy właściciel nieruchomości ma prawny obowiązek złożenia deklaracji dotyczącej źródeł ciepła i spalania paliw dla wszystkich właścicieli budynków mieszkalnych oraz niemieskalnych.

W przypadku domu jednorodzinnego deklarację składa właściciel lub współwłaściciel. Natomiast w przypadku budynków wielorodzinnych – zarządcą. Jest jednak wyjątek, jeśli ktoś na własną rękę zainstalował sobie dodatkowe źródło ciepła w mieszkaniu, np. kozę, piec czy kominek. Wówczas powinien sam je zarejestrować, albo poinformować o tym zarządcę, by ten uwzględnił to dodatkowe źródło w deklaracji składanej dla całego budynku.

Dla źródła ciepła i spalania paliw, które zostało uruchomione przed 31.07.2021r., deklarację należy złożyć do 30 czerwca 2022 roku. Można to zrobić w Urzędzie Gminy lub na stronie www.zone.gunb.gov.pl

Strażacki zjazd w Piotrowicach

Pod koniec marca w Świetlicy Wiejskiej w Piotrowicach, miał miejsce Zjazd Oddziału Powiatowego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej w Nowym Mieście Lubawskim.

W zjeździe uczestniczyli druhowie OSP (delegaci na Zjazd Powiatowy) oraz zaproszeni goście, m.in. Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego i Prezes Zarządu Oddziału Wojewódzkiego ZOSP RP Gustaw Marek Brzezina, Poseł na Sejm RP i Członek Zarządu Gminnego OSP RP w Biskupcu Zbigniew Ziejewski, Komendant Powiatowy Państwowej Straży Pożarnej w Nowym Mieście Lubawskim mł. bryg. Krzysztof Szalkowski, Wójt Gminy Biskupiec i Prezes Zarządu Oddziału Gminnego ZOSP RP Arkadiusz Dobek.

W trakcie spotkania obecni na sali delegaci na zjazd, przedstawiciele do Zarządu Powiatowego ZOSP RP oraz zaproszeni goście wysłuchali sprawozdania z działalności zarządu za okres 2016 – 2021. Przedstawił je dh Andrzej Ochlak, który podziękował również za społeczną pracę ustępującemu zarządowi i wszystkim druhom strażakom, oraz

KP PSP w Nowym Mieście Lubawskim za bardzo dobrą współpracę. Sprawozdanie ze swojej działalności złożyła również Komisja Rewizyjna Zarządu Powiatowego ZOSP RP. Dodatkowo omówiono po krótko treść ustawy o Ochotniczych Strażach Pożarnych oraz poruszono temat sytuacji na Ukrainie.

W kolejnej części zjazdu wybrano nowy skład Zarządu Oddziału Powiatowego ZOSP RP w Nowym Mieście Lubawskim i Komisję Rewizyjną oraz przyjęto plan działalności na kolejną kadencję.

Dzień Sołtysa w Gminie Biskupiec

Sołtys pełni rolę gospodarza sołectwa i często pośrednika między mieszkańcami a Urzędem Gminy. Dzień Sołtysa to coroczne polskie święto obchodzone 11 marca, które ma na celu okazanie wdzięczności iszacunku sołtysom za ich pracę oraz zwrócenie uwagi społeczeństwa na rolę sołtysa w polskiej wsi.

Dokładnie 11 marca w Świetlicy Wiejskiej w Piotrowicach zebrali się niemal wszyscy Sołtysi z terenu naszej gminy. Po przywitaniu wszystkich obecnych na uroczystości, Wójt Gminy Arkadiusz Dobek, Sekretarz Gminy Julia Baranowska, Przewodniczący Rady Gminy Kazimierz Zalewski, Poseł Zbigniew Ziejewski oraz Wicestarosta Nowomiejski Jerzy Czaplinski wręczyli Sołtysom pamiątkowe upominki.

Wszystkim Sołtysom i Sołtyskom życzymy zadowolenia z pracy na rzecz mieszkańców i samych sukcesów!

IGA na scenie Gminnego Ośrodka Kultury

Dzień Kobiet to święto wszystkich pań – tak tych młodszych, jak i starszych. Niezależnie, ile mają lat i czym się zajmują, 8 marca świętują wszystkie. Także w Biskupcu zorganizowano wydarzenie z okazji tego wyjątkowego święta a na scenie Gminnego Ośrodka Kultury w Biskupcu wystąpiła IGA, czyli Iławska Grupa Aktorska.

Na uroczystość przybyły przedstawicielki szkół, kół gospodyń, klubu seniora, ośrodka zdrowia, sołtyski, pracownicy Urzędu Gminy i GOPS-u w Biskupcu. Wójt Gminy Biskupiec Arkadiusz Dobek przywitał wszystkich zebranych oraz złożył życzenia wszystkim Paniom z okazji ich święta. Iławska Grupa Aktorska IGA wystąpiła ze spektaklem „BĘDZIE CU-DOWNIE”. Występ przypadł do gustu publiczności, która nagrodziła artystów owacjami na stojąco.

Na koniec uroczystości wszystkie Panie zostały obdarowane kwiatkiem i słodkim upominkiem oraz zaproszone na poczęstunek.

Jeszcze raz życzymy wszystkim Paniom zdrowia, pomyślności i samych pięknych dni. Niech każdy dzień będzie dla Was Dniem Kobiet!

Więcej
zdjęć na
stronie
www.gmina-biskupiec.pl

Witamy pierwszą urodzoną mieszkankę w nowym roku!

Narodziny dziecka, to zawsze wielkie wydarzenie dla całej rodziny. A jeśli jeszcze przychodzi na świat jako pierwszy w Nowym Roku, to cała sytuacja jeszcze bardziej zapada wszystkim w pamięć.

Zofia, córka Martyny i Adriana, przyszła na świat na początku stycznia. Jest pierwszą mieszkanką Gminy Biskupiec, która urodziła się w 2022 roku. Z tej okazji Wójt Gminy Arkadiusz Dobek oraz Z-ca Kierownika USC Agnieszka Malinowska odwiedzili w Krotoszynach rodzinę dziewczynki, pogratulowali oraz wręczyli szczęśliwym rodzicom Zofii upominki.

Z okazji narodzin Maleństwa, które wypełniło Państwa dom radosnym życiem, życzymy Zofii beztrudnego i zdrowego dzieciństwa, a całej szczęśliwej Rodzinie – dużo zdrowia, wszelkiej pomyślności oraz odkrywania nowych uroków wspólnego życia. Gratulujemy i witamy Zofię wśród społeczności naszej gminy!

Sukces! Finał WOŚP w Biskupcu z rekordową kwotą!

To była piękna niedziela! Gmina Biskupiec po raz kolejny grała z Wielką Orkiestrą Świątecznej Pomocy i zagrała rekordowo. Sztab z Gminnego Ośrodka Kultury w Biskupcu był też jednym z nielicznych sztabów w Polsce, który połączył się za pośrednictwem transmisji w internecie ze sztabem głównym w Warszawie.

Przygotowania do 30. Finału WOŚP rozpoczęły się już kilka miesięcy wcześniej. Natomiast w ostatnim tygodniu przed zbiórką odbyły się pierwsze licytacje na żywo transmitowane z Wirtualnego Studia w GOK. Sztab nagrał też swój własny klip promujący finał. Produkcję „Skok na kasę” inspirowaną kultowym filmem „Va Bank”, można obejrzeć na stronie Gminnego Ośrodka Kultury w Biskupcu na Facebooku. W filmie oprócz sztabowców – Ewy Adamczak (szefowa sztabu), Aleksandry Gąsiorowskiej i Daniela Zdanowskiego, wystąpili gościnnie wójt gminy Arkadiusz Dobek, Grażyna Wasiak oraz Roksana Jarzqb.

Niedziela 30 stycznia była punktem kulminacyjnym, bo właśnie tego dnia odbywał się jubileuszowy finał WOŚP. Od samego rana dwudziestu pięciu wolontariuszy kwestowało na terenie miejscowości Gminy Biskupiec. W Szwarcenowie odbywał się Turniej Piłki Nożnej Halowej o puchar Sztabu WOŚP w Biskupcu, w którym zwyciężyła ekipa gospodarzy. Finał w Biskupcu wystartował o godz. 15 w specjalnie zbudowanym Wirtualnym Studio na sali Gminnego Ośrodka Kultury w Biskupcu.

Podczas transmisji live odbywały się licytacje na rzecz Orkiestry oraz koncerty na żywo. Na scenie GOK-u wystąpili: Weronika Starościak, Amelia Dubanowska, zespół CI-HO oraz Nowakowski (Mateusz Nowakowski). Kamery pokazały również atrakcje, które sztab przygotował dla wszystkich, którzy postanowili przyjść do GOK-u i wrzucić pieniądze do puszek. Obok budynku GOK stanął Foodtruck, gdzie można było zjeść coś pysznego. W części sali natomiast ustawiono wielką planszę do gry w szachy (6x6 m). Finał wsparły lokalne jednostki OSP – były przejażdżki wozem bojowym OSP Biskupiec, a w GOK-u odbywały się pokazy pierwszej pomocy przedmedycznej prowadzone przez strażaków z Krotoszyn.

Bardzo ważnym wydarzeniem dnia był moment łączenia na żywo ze sztabem głównym w Warszawie. Sztab z Biskupca jako jeden z kilkunastu sztabów (na 1,7 tys. zarejestrowanych) wystąpił na antenie KręciolaTV, gdzie mógł pokazać całej Polsce co się dzieje w Gminie Biskupiec podczas WOŚP-owej zbiórki.

Znamy już wynik biskupieckiej zbiórki. W tym roku po raz kolejny padł rekord – zebrano 58 467,64 zł (w ubiegłym roku 41 951,32 zł) i jest to najwyższy wynik wśród sztabów w powiecie nowomiejskim!

Harmonogram wywozu odpadów na II kwartał 2022

Harmonogram odbioru odpadów dla Gminy Biskupiec na II kwartał 2022r				
Miejscowość	Rodzaj odpadu	Daty odbioru odpadów w poszczególnych miesiącach		
		Kwiecień	Maj	Czerwiec
Szwarcenowo Wonna Wielka Wólka Czachówki Bielice Krotoszyny	Odpady komunalne zmieszane	11,25	9,23	6,20
	Metale i tworzywa sztuczne	4,19	2,16,30	13,27
	Szkło	19	16	27
	Papier	1	5	2
	BIO	11,25	9,23	6,20
	Popiół	4	2	-
Biskupiec Fitowo Piotrowice Piotrowice Małe Podlasek Mały Słupnica	Odpady komunalne zmieszane	12,26	10,24	7,21
	Metale i tworzywa sztuczne	5,20	4,17,31	14,28
	Szkło	20	17	28
	Papier	8	12	3
	BIO	12,26	10,24	7,21
	Popiół	5	4	-
Łąkorz Gaj Lipinki Osetno Łąkorek Wardęgowo	Odpady komunalne zmieszane	13,27	11,25	8,22
	Metale i tworzywa sztuczne	6,21	5,18	1,15,29
	Szkło	21	18	29
	Papier	15	13	10
	BIO	13,27	11,25	8,22
	Popiół	6	5	-

Harmonogram odbioru odpadów dla Gminy Biskupiec na II kwartał 2022r				
Miejscowość	Rodzaj odpadu	Daty odbioru odpadów w poszczególnych miesiącach		
		Kwiecień	Maj	Czerwiec
Wielka Tymawa Sumin Mierzyn Rywałdzik Osówko Ostrowite Podlasek Babalice Sędzice	Odpady komunalne zmieszane	14,28	12,26	9,23
	Metale i tworzywa sztuczne	7,22	6,19	2,17,30
	Szkło	22	19	24
	Papier	29	20	24
	BIO	14,28	12,26	9,23
	Popiół	7	6	-
Biskupiec ADM Osiedle Wspólnoty Mieszkaniowe	Odpady komunalne zmieszane	1,8,15,22,29	6,13,20,27	3,10,17,24
	Metale i tworzywa sztuczne	5,20	4,17,31	14,28
	Szkło	20	17	28
	Papier	8	12	17
	BIO	8,15,22,29	6,13,20,27	3,10,17,24
	Popiół	5	4	-

To było 28. wydanie Biuletynu Informacyjnego Gminy Biskupiec „Wieści Gminne” od początku jego powstania (2015 r.). Pamiętajcie, że najnowsze informacje zawsze znajdziecie na stronie internetowej Gminy Biskupiec:

www.gminabiskupiec.pl

Biuletyn informacyjny

WIEŚCI GMINNE

Redagowanie, projekt i skład:
DANIEL ZDANOWSKI

HISTORYCZNE WIEŚCI GMINNE

O HISTORII NASZEJ GMINY

W TYM NUMERZE:

- Zapomniane słowo - kułak
- Ciekawostka historyczna odnaleziona w Biskupcu
- Ile było dworów w Bielicach?
- Wardegowo - rys historyczny
- Z dawnej prasy, gazeta Drwęca rok 1933
- Poszukujemy informacji

Milej lektury!

Szanowni Czytelnicy!

Parę lat temu zaintrygował mnie artykuł zamieszczony w jednej z gazet. Poniżej fragment, którym chciałabym się z Państwem podzielić.

O Martinie Buberze opowiada się, że na pewnym spotkaniu poświęconym dialogowi chrześcijańsko-żydowskiemu miał powiedzieć: „Szanowne Panie i Szanowni Panie, tak naprawdę mamy wiele wspólnego ze sobą. Wszyscy oczekujemy na Mesjasza. Wy wierzycie, że już przyszedł, znowu odszedł i kiedyś powróci. Ja wierzę, że dotąd jeszcze nie przyszedł, ale że nadejdzie. Dlatego czynię Państwu pewną propozycję: pozwólcie, że będziemy razem oczekiwać. A kiedy On przybędzie, zapytamy Go po prostu: Czy byłeś tu już raz? I wtedy żywię taką nadzieję, że będę stał bardzo blisko Niego i będę szeptał Mu do ucha: Nie odpowiadaj!”.

Czy bardzo długą historię konfliktów można sprowadzić do tak prostego rozwiązania ? Bardzo jestem ciekawa Państwa komentarzy.

Ewa Adamczak

Klub Miłośników Lokalnej
Historii działający przy
Gminnym Ośrodku Kultury
w Biskupcu

Redakcja bieżącego numeru:
Ewa Adamczak, Wiesława Radacka,
Aleksandra Gąsiorowska

Zapomniane słowo

Autorka: Wiesława Radacka

Tym słowem jest kułak. Pamiętają je starsi mieszkańcy wsi, a szczególnie Ci, którzy poznali jego "smak". Ale znali je też ludzie z miasta poprzez propagandowe filmiki i audycje radiowe.

Otóż kułak- według władzy ludowej to bogaty chłop, zdzierca, wyzyskiwacz, „pijawka”. To przez niego nie ma żywności w miastach i jest bieda na wsi. W latach 40- tych i 50- tych propaganda władzy oczerniała go poprzez czasopisma, ulotki, plakaty, zachęcała do nienawiści do takiego chłopca, należało go tępić, niszczyć i prześladować. Ta władza ludowa kazała też nienawidzić biednym bogatych, ludziom z miasta mieszkańców wsi, bezrolnym kułaków. Dziś to słowo zapomniane, szczególnie młodzi i osoby w średnim wieku nie znają jego znaczenia. Oczywiście, obecnie łatwo zajrzeć do przeglądarki internetowej i sprawdzić znaczenie tego wyrazu, ale trzeba wiedzieć, że taki wyraz istniał. Aby dokładniej wyjaśnić jego znaczenie, podam kilka przykładów, które opowiedział mi mąż, przekazując dalej historię opowiedzianą przez swoich rodziców.

W latach 50tych, Alfons Radacki wybrał się wozem konnym do Brodnicy na targ. Jadąc zarówno do Brodnicy jak i w powrotnej drodze do Łąkorza, został 5 razy zatrzymany przez milicję i zapłacił 5 mandatów. Można powiedzieć nic szczególnego, ale nie było słusznego powodu nałożenia tych kar. Za każdym razem milicjant pytał ile ma hektarów ziemi, gdy usłyszał odpowiedź, od razu wystawiał mandat. Tłumaczenie nie było możliwe, że jedzie dobrze, że wóz sprawny.

W latach pięćdziesiątych było ciężko na wsi, trzeba było się "dwoić i troić", aby zarobić pieniądze na życie i opłaty. Teściowa, która robiła sama masło, zdecydowała się nadwyżkę sprzedawać na targu w Brodnicy, jak też inne produkty olej, jajka. Pewnego razu podeszła do niej kobieta (prawdopodobnie jakaś urzędniczka), która łyżeczką pobrała próbkę masła i stwierdziła, że dodano do niego barwnika (soku z marchwi), a tak nie było, masło było naturalne. Ale ta pani była strasznie zawzięta i skończyło się to w sądzie. Taka drobnośćka mogła zakończyć się kłótnią lub pouczeniem, a zakończyła się rozprawą sądową, gdzie teściowa miała nałożoną karę w zawieszeniu.

Kułak też nie mógł liczyć na pomoc z tzw. Unry (UNRRA-Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Pomocy i Odbudowy, która od 1943 roku wspierała państwa dotknięte zniszczeniami wojennymi). Amerykańskie wsparcie głównie otrzymywali przesiedleńcy z różnych regionów Polski na tereny odzyskane oraz małorolni chłopci. Pozornie bogaty chłop takiego wsparcia nie dostał. Z Unry otrzymywało się konie,

Plakat propagandowy z lat 50-tych

krowy, materiał siewny, żywność, odzież, maszyny rolnicze itd. Teś aby uprawić pole pożyczał konia od rolnika z Gaju, a później trzeba było oczywiście zapłacić.

Lata powojenne były trudne dla rolników, brakowało wielu rzeczy, a gospodarstwa często były ograbione i zniszczone. Trzeba było zaczynać praktycznie od nowa, a ustrój w tych ciężkich czasach nie był wsparciem. Dodatkowym obciążeniem były przymusowe obowiązkowe dostawy produktów rolnych, mleka, zboża, ziemniaków i zwierząt rzeźnych. Wysokość tych dostaw zależała od województwa i wielkości gospodarstwa, a ustalały je gromadzkie rady narodowe. Ile hektarów trzeba było posiadać aby być wrogiem dla władzy ?, W tym przypadku wystarczyło 29 ha, można powiedzieć niewiele, ale wówczas było inaczej.

W tym artykule chciałam tylko przypomnieć, że było słowo kułak, słowo obraźliwe, pogardliwe, które niesłusznie dotyczyło wielu chłopów. Dobrze się stało, że już pod koniec lat 50-tych ataki na kułaków zmniejszyły się. Przełomem były lata 70-te gdzie była duża poprawa zachowań władzy. Władza państwowa zaczęła doceniać i promować dobrych gospodarzy i przedsiębiorczych rolników.

Bardzo dobrze, że znaczenie tego wyrazu nie przetrwało do dziś. Ale warto wiedzieć jak działała propaganda władzy, ludzi pracowitych oddanych pracy na roli przedstawiała jako wrogów narodu, a społeczność zachęcała do szykanowania ich.

Ciekawostka historyczna odnaleziona w Biskupcu

Autorka: Aleksandra Gąsiorowska

W czasie remontu kamienicy na ulicy Grudziądzkiej w Biskupcu odnaleziono ukryte kolejowe listy przewozowe datowane na 1883 i 1889 rok ! Dokumenty, będące wówczas dla budowniczych bezwartościowym papierem, zostały użyte do uszczelnienia futryny drzwi. Na listach przewozowych jako adresat widnieje Rudolph Rosteck , najprawdopodobniej kupiec prowadzący sklep na dzisiejszej ulicy Grudziądzkiej. Dokumenty dotyczą przewozu artykułów spożywczych i przemysłowych takich jak ryż, atrament czy drut.

Frachtbrief.

Der Wagen
An Herra Rud. Rosteck
Station
Eisenbahn.

Die folgende Gesamtwerthe Summe beträgt
Die abgetriebene Summe des Interesses an der rechtzeitigen Lieferung beträgt

Elbing, den 29. Novbr 1889
Adolph H. Neufeldt.
Metallwarenfabrik und Emailwerk.

Stempel
der Empfangs-Station
Königl. Ostbahn
Güter-Expedition
BIS. HOF. WERDEN
29 Novbr 1889

Ile było dworów w Bielicach?

Autorka: Ewa Adamczak

W dzisiejszych Bielicach istnieją jeszcze pozostałości zabudowań po dawnym majątku dworskim. Nie zachowały się niestety żadne zdjęcia, jedynie na przedwojennych mapach możemy zobaczyć przestrzenny rozkład zabudowań i powierzchnię jaką zajmowały. Zwykle było tak, że położenie dworu czy pałacu było w przybliżeniu stałe. Przez stulecia zniszczone dwory odbudowywano w tym samym miejscu lub budowano nowe tuż obok. Dlatego ciekawym odkryciem dla nas było znalezienie strzępków informacji prowadzących do wniosku, że pierwotny dwór w Bielicach położony był nad jeziorem Kakaj.

Wiemy, że powstanie i rozwój wsi Bielice (w źródłach najczęściej funkcjonuje nazwa Bielitz) związane były głównie ze znajdującym się na jej terenie majątkiem rycerskim. W latach 1392-1405 mieścił się tu folwark zakonny należący do wójtostwa bratiańskiego. Potem, na przestrzeni stuleci Bielice przechodziły wielokrotnie z rąk do rąk.

Pierwsza znaleziona intrygująca informacja brzmiała :”Od 1842 roku właścicielem Bielicy był Ludwik Jackowski, który przejął je po swoim ojcu, Józefie. Funkcjonowało wtedy nazewnictwo Alt Bielitz- folwark, oraz Neu-Bielitz- dobra rycerskie”.

Na łamach toruńskiego pisma naukowego w 1928 r. Artur Semrau , historyk urodzony w Lekartach napisał: „Bielice były wcześniej dobrami szlacheckimi a teraz są własnością państwową. Według tradycji dwór znajdował się w pobliżu obecnej chaty rybackiej Alt Bielitz. Z dawnych planów można odczytać, że dwór był jak polana otoczony lasami. Podobno jeszcze w 1822 istniał tu folwark. Obecny majątek oznaczany jest na planach jako Neu Bielitz.”

Na większości starych map nie znajdziemy Alt Bielitz, jednak staranne poszukiwania zakończyły się sukcesem.

Mapa z początku XX wieku. Widoczny duży majątek Bielitz i Fisherhutte Bielitz, o których pisał Artur Semrau.

Fragment mapy z 1880r. ze zbioru map Królewskiego Nadleśnictwa Łąkorz.

Fragment mapy Schroettera z 1798r. Bielice nazywano wtedy Piaskami. Mapa rozwiązuje zagadkę pierwotnego położenia majątku rycerskiego. U góry mapki widzimy trakt, którym 70 lat później poprowadzono kolej żelazną, obok zaznaczono młyn, który już wtedy istniał. Mała osada Dembno (obecnie Dębno) również może się poszczycić wielowiekową historią.

Wardęgowo

Opracowały: Ewa Adamczak, Aleksandra Gąsiorowska

Obecne Wardęgowo wcześniej określano nazwami: Fredungen, Firbung, Grobe Landrichter, Firdung i Wardengowo. Nazwa miejscowości wywodzi się najprawdopodobniej od słowa Wardęga- włóczęga, lub od czeladnika, zagrodnika. Przed rokiem 1920, wieś występuje pod nazwą Wardengowo, od 1920 r. Wardęgowo.

Za czasów krzyżackich wieś należała do komturstwa radzyńskiego. Miejscowość lokowana w XIV wieku była własnością rycerską. Z rejestru opłat w 1415 roku dowiadujemy się, że Wielkie i Małe Landrichter (Wardęgowo i Wardęgowko) miały 16 włók i opłat 13 marek i 8 szylingów. W rejestrze szkód z 1414 roku zanotowano dla Fredungen straty o wartości 700 marek i uprowadzenie 14 ludzi. W 1570 roku odnotowano, że dobra w Wardęgowie należały do rodziny Wichulskich. Według informacji z 1720 roku wioska należała do Rozalii Samplawskiej. W roku 1825 majątek Wardęgowo wraz z folwarkiem w Osetnie kupił Marcin Vertraugott Schonborn. Po jego śmierci majątkiem zarządzała wdowa po nim, przepisując prawa do ordynacji córce Marcie Matyldzie Marii von Schonborn. Marta von Schonborn poślubiła w 1873 roku Albrechta von Alvenslebena. Historia Wardęgowa bardzo ściśle wiąże się z tym rodem, który obecny był w tym rejonie aż do wybuchu II Wojny Światowej. W roku 1885 Wardęgowo będące w posiadaniu Marty von Alvensleben, zajmowano się hodowlą krów mlecznych wschodnio-fryzyjskich, owiec dla strzyży oraz świń rasy Yorkshire. Po śmierci Marty Alvensleben dobra przejął Joachim Martin von Alvensleben, który w pamięci mieszkańców zapisał się jako człowiek dobry, ceniący wartości moralne i etyczne, niezależnie od przynależności narodowej.

W 1921 roku w skład obszaru dworskiego w Wardęgowie wchodziły: Wardęgowo-cegielnia, Wardęgowo-folwark oraz Wardęgowo-leśniczówka.

Do II Wojny Światowej miejscowość składała się z Wardęgowa i Wardęgowka, po II Wojnie Światowej obie miejscowości połączono administracyjnie.

Słownik Królestwa Polskiego, wydany w 1928 roku mówi: „Nieopodal wsi stoi na polu kaplica drewniana z cudowną figurą Matki Boskiej. W ołtarzu stoi drewniana figura Niepokalanej Maryi Panny z Dzieciątkiem Jezus na ręku. Sześć kroków od kaplicy znajduje się studzienka, której woda uchodzi za cudowną. Na bożeństwa tu się odprawia raz na rok we wtorek po Zielonych Świątkach w czasie obchodzonego tutaj odpustu.”

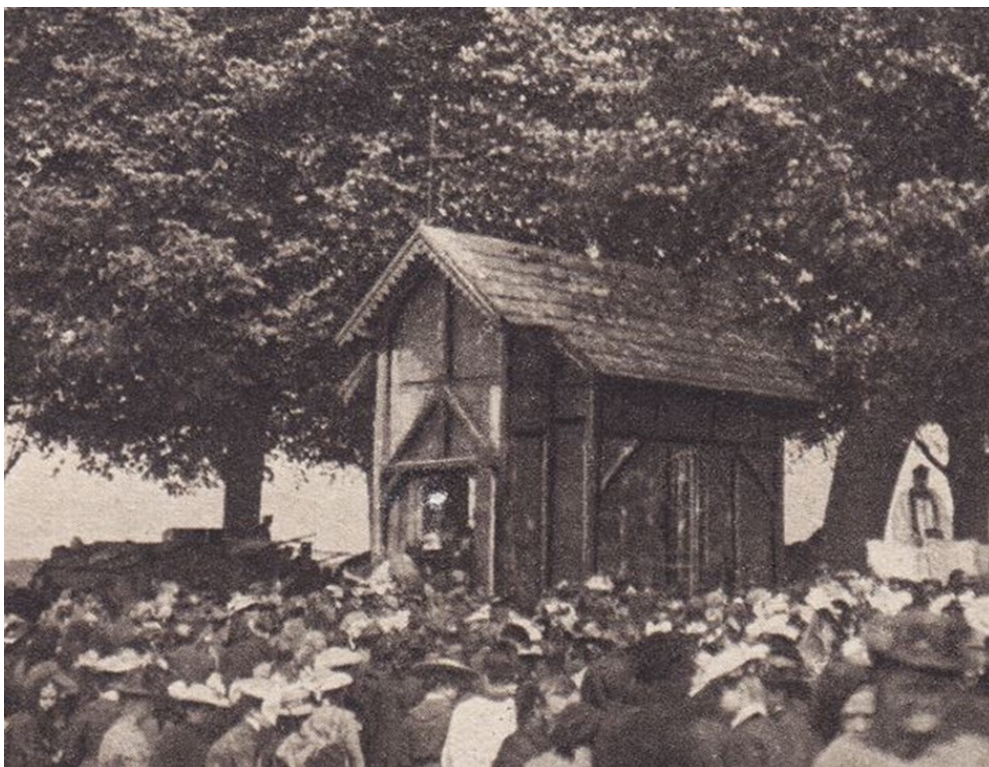
Kult Maryi Panny w Wardęgowie związany jest z wydarzeniami z 1719 r., kiedy to w miejscu obecnej kaplicy, na skraju wsi Wardęgowo, małemu chłopcu wypasującemu bydło objawiła się Matka Boska. Od 1720 roku stała w tym miejscu kaplica drewniana, wystawiona z inicjatywy Rozalii Samplawskiej – właścicielki Wardęgowa. Kaplica poświęcona została w 1816 r. W 1860 r. kaplica chyliła się ku upadkowi. Rząd pruski nie pozwolił na budowę nowej. Z tego względu dokonano jedynie renowacji dotychczasowej, opasując ją wiązaniem belkowym, które wypełniono cegłą (mur pruski). Kaplica ta mogła pomieścić około 30 osób. W ołtarzu ustawiono drewnianą figurę Matki Bożej z Dzieciątkiem w koronach. Matka trzyma Dzieciątko z prawej strony, berło w lewej ręce, stoi na kuli i depta głowę węża. Legenda mówi, że figura została wyrzeźbiona przez rycerza krzyżackiego z zamku w Radzynie Chełmińskim.

W listopadzie 1939 r. hitlerowcy spalili kaplicę, wcześniej jednak figurę Matki Bożej zdołano wynieść, dzięki czemu ocalała. Stało się to za sprawą właściciela majątku w Ostrowitem- Hansa von Bluchera, który uprzedził miejscowego proboszcza. Figurę przewiózł nocą do kościoła w Ostrowitem ówczesny organista, gdzie stała do 1945 roku.

W 1946 r. na gruzach spalonej kaplicy zbudowano nową, murowaną, nadając jej tytuł Niepokalanego Serca Najświętszej Maryi Panny. W latach 1960-1965 sptacono należności Państwowemu Funduszowi Ziemi

za nabytą działkę wokół kaplicy. Grunt stał się własnością parafii Ostrowite.

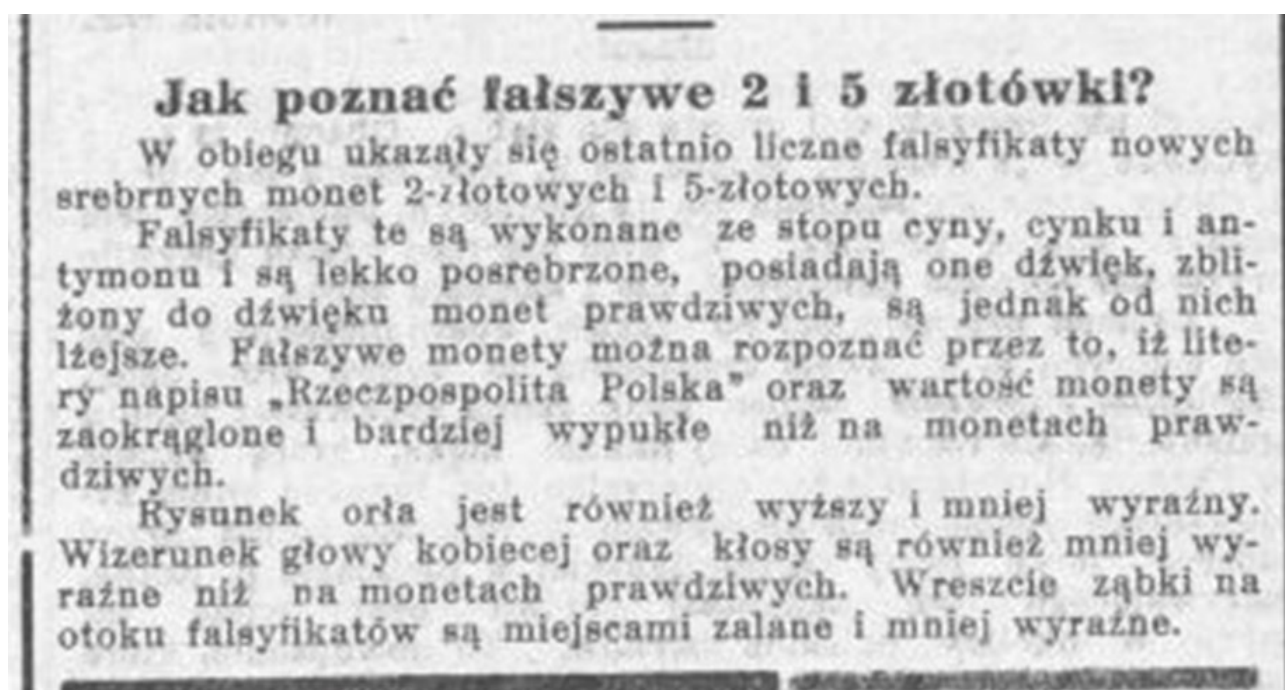
Przy obecnej drodze powiatowej Łąkorz – Sumin, przy skrzyżowaniu dróg w Wardęgowie, znajduje się zbiorowa mogiła żołnierzy Wielkiej Armii Napoleona. Mogiła powstała najprawdopodobniej na początku roku 1813, kiedy to wojska Napoleona w rozszypce wracały spod Moskwy. Jeden z takich oddziałów, wg przekazywanych przez pokolenia opisów, podążał spod Lipinek w kierunku Wardęgowa i na polach wardęgowskich został rozbity przez oddział Kozaków. Na mogile stał duży żelazny krzyż, który został usunięty ok. roku 1932 w trakcie budowy szosy. Obecnie przy mogile znajduje się obelisk upamiętniający poległych, postawiony w roku 2013, a uroczyste odsłonięty w obecności przedstawiciela ambasady francuskiej w czerwcu 2014r.

Kaplica w Wardęgowie, fragment dawnej pocztówki. Murem pruskim obudowano z zewnątrz starą kaplicę drewnianą. Kaplica, w kształcie widocznym na fotografii, została spalona w 1939r.

Z dawnej prasy, gazeta Drwęca rok 1933

Przygotowała: Ewa Adamczak

Wystawa robót ręcznych.

Łąkorz. Z ramienia SMP. żeńskiego w Łąkorzu zorganizowana została wystawa robót ręcznych, którą urządziła się w dniach 16, 17, t. zn. w Święta Wielkiejnocy. Wystawa obejmuje około 500 eksponatów. Towarzystwo podaje to do wiadomości szerokiego ogółu, prosząc o jak najliczniejsze zwiedzenie wystawy.

Falszywe 50-groszówki.

Na Pomorzu pojawiły się onegdaj w obiegu fałszywe monety 50-groszowa, wykonane z niklu. Wygląd zewnętrzny fałszyfikatu naogół jest bardzo zbliżony do wyglądu monety prawdziwej, aczkolwiek rysunek na obydwóch stronach wyblity jest słabiej. Przy szczegółowych oględzinach przez lupę widoczne są na fałszyfikatach ślady pilnika, który był zastosowany prawdopodobnie celem zmniejszenia grubości blachy niklowej, użytej do wyrobu fałszyfikatów. Waga fałszyfikatów jest normalna.

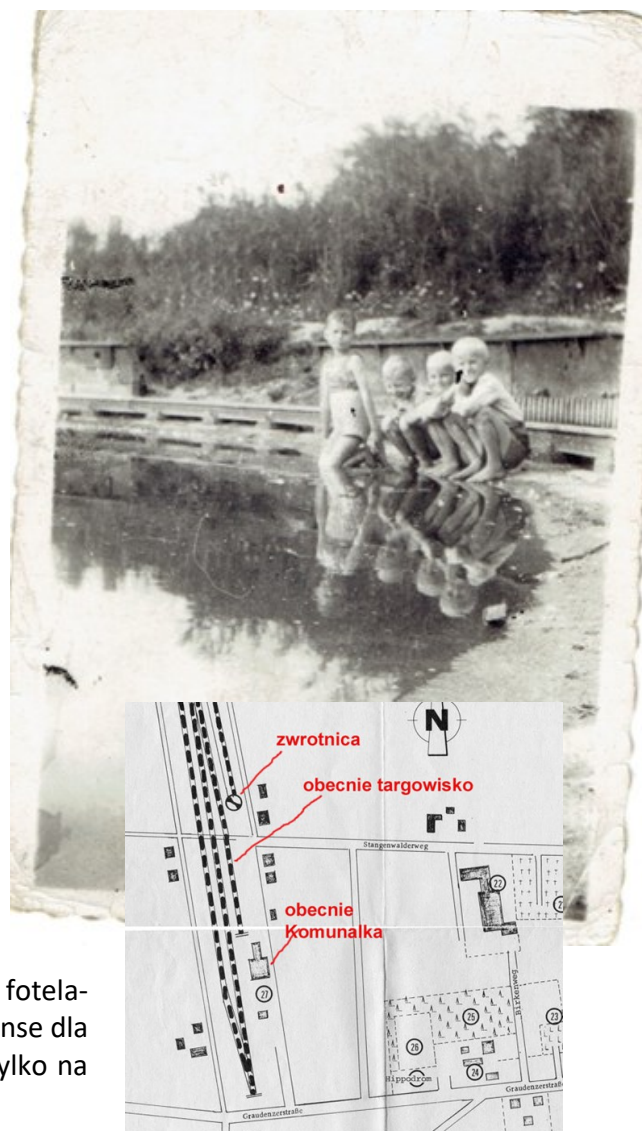
Poszukujemy informacji

Autorka: Ewa Adamczak

Na zdjęciu po prawej stronie widzimy chłopców bawiących się na pozostałościach po dawnym mechanizmie do obracania lokomotyw obok stacji kolejowej w Biskupcu. Położenie mechanizmu (zwrotnicy) pokazuje mapka z lat 30-tych XX wieku. Zdjęcie zamieszczamy dzięki uprzejmości pana Jana Brzeskiego, który jest na nim również jako mały chłopiec. Mechanizm obracał się razem z lokomotywą po szynie widocznej za plecami chłopców. Za chłopcami widać również metalową obudowę i powyżej niej poziom gruntu. Lokomotywa była obracana ręcznie za pomocą dużej korby, po wejściu na tor ponad maszynię na poziomie gruntu. Pod maszynią znajdowała się betonowa niecka (trudno określić jej przeznaczenie), w której po wojnie zbierała się woda, co wykorzystywały dzieci do zabawy, do czasu aż ktoś przetkał odpływ. Fotografia została zrobiona gdy większość elementów metalowych została już zdemontowana. Betonowa niecka jest obecnie zakopana warstwą około metra ziemi.

Mamy nadzieję, że znajdzie się jeszcze ktoś wśród naszych Czytelników, kto pamięta dawną zwrotnicę lokomotyw, a może nawet ma zdjęcia. Zapraszamy do podzielenia się swoimi wspomnieniami.

Pan Jan Brzeski wspominał również, że na stację w Biskupcu przyjeżdżały w latach powojennych specjalne wagony kinowe. W wagonach tych montowano spadzistą podłogę z fotelami kinowymi i ekran do wyświetlania. Odbывały się zawsze seanse dla dorosłych i dla dzieci, prawdopodobnie wagon podstawiano tylko na jeden dzień.

**HISTORYCZNE
WIEŚCI GMINNE**

**RAZEM Z NAMI TWÓRZ
HISTORYCZNE WIEŚCI GMINNE!**
Gminny Ośrodek Kultury w Biskupcu
ul. Rynek 4, 13-340 Biskupiec
e-mail: gok@gminabiskupiec.pl
tel. 733 708 111

opracowanie graficzne:
Daniel Zdanowski

Napisz do nas!